

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

(Από το μήνυμα του Αρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου στο συνέδριο του ecumenical forum of european christian women Θεσσαλονίκη, Ιουν. 2002)

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅπως καθοδηγεῖται ἀπό τὴν Ἁγία Γραφή καὶ ἀπό τὴν Ἱερά Παράδοση, ἔχει συνείδηση τῆς ἱερότητας καὶ τῆς πληρότητας τοῦ προσώπου τῆς γυναίκα, ἀποδίδει δὲ στὴν γυναῖκα τὴν ἰσότιμη θέση καὶ ἀξία μαζί με τὸν ἄνδρα. Αὐτὴ ἡ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας βρῆκε τὴν ὑψιστὴ ἔκφρασή της στό μοναδικό πρόσωπο τῆς Παρθένου Μαρίας, τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς Παναγίας Μητέρας ὅπως τὴν ἀποκαλοῦμε ἀλλιῶς, καθὼς καὶ στὰ πρόσωπα μυριάδων ἁγίων γυναικῶν, τόσο τῶν πρώτων αἰώνων, ὅσο καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὄταν ἀναφερόμαστε στὴ χριστιανὴ γυναῖκα, ὀφείλουμε νὰ σκεπτόμεθα ὅτι ἡ χριστιανὴ γυναῖκα εἶναι βαπτισμένη καὶ χρισμένη καὶ ἔχει ἔτσι λάβει τὴ σφραγίδα τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔχει ἁγιοπνευματικὰ χαρίσματα. Καὶ ἀκόμη περισσότερο ἔχει τὴν δυνατότητα τῆς κοινωνίας τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Γίνεται καὶ αὐτὴ Χριστοφόρος καὶ Θεοφόρος, φορέας τοῦ Παρακλήτου, κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι. Ἀπ' αὐτὴ τὴν μυστηριακὴ θεμελίωση ἐκπηγάζει καὶ ἡ χαρισματικὴ ἄποψη περὶ τῆς χριστιανῆς γυναίκα. Στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία λειτούργησε καὶ ὁ γνωστός Θεσμός τῆς διακόνισσας, ὁ ὁποῖος, βέβαια, πολὺ ἀργότερα ἔπεσε σὲ ἀχρηστία, ἀλλὰ μελετᾶται πάντως σήμερα ἢ ἀναβίωσή του. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐξύψωσε πραγματικὰ οὐσιαστικὰ καὶ θαρραλέα τὴν γυναῖκα. Δὲν θὰ πρέπει δὲ νὰ λησμονήσουμε τίς μαθήτριες τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μᾶς τίς παρουσιάζουν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελιστῆς, εἴτε ὡς φιλοστόργους διακόνους τοῦ Χριστοῦ, εἴτε ὡς ἀφοσιωμένες μαθήτριες, εἴτε ὡς τολμηρὲς μυροφόρες, εἴτε ὡς εὐαγγελίστριες τοῦ μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὡς συνεργάτιδες στό ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν Ἀποστόλων ἐμφανίζονται οἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες καὶ μνημονεύονται στὰ ἔργα τους. Ὑπογραμμίζουμε δύο ὀνόματα γυναικῶν ὡς παράδειγμα. Τὸ ἓνα ὄνομα εἶναι τῆς Λυδίας τῆς πορφυροπώλιδος, ἀπὸ τοὺς Φίλιππους τῆς Θράκης, ἡ ὁποία ἀσπάζεται τὸν Χριστιανισμό μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ γίνεται ἡ πρώτη Εὐρωπαϊκὴ χριστιανὴ γυναῖκα. Καὶ τὸ δεύτερο ὄνομα εἶναι τῆς Πρίσκιλλας πού μνημονεύεται στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἡ ὁποία μαζί με τὸν σύζυγό της ἦσαν πολυτιμότεροι συνεργάτες τοῦ Ἀπ. Παύλου, γεγονός πού ἔκανε τὸν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν νὰ τῆς ἀπονείμει τὸν τιμητικότερο τίτλο τῆς "συνεργάτου". Εἶναι ἀκόμη γνωστόν ὅτι ὀπισθεν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας κρύβονταν εὐλαβεῖς μανάδες, γυναῖκες βαθειᾶς πίστεως καὶ ἀρετῆς. Τέτοιες ὑπῆρξαν ἡ Ἐμμέλεια, ἡ Νόνα, ἡ Ἀνθούσα, ἡ Μόνικα, ἡ Ὀλυμπιάς. Μάλιστα γιὰ τὴν τελευταία ἀξίζει νὰ μεταφέρουμε ἓνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Λαυσαϊκὴ Ἱστορία τοῦ Παλλαδίου: "Ἀμέτροις δακρύοις νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνευδῶς συμβίωσασα, ὑποταττομένη πάσῃ φύσει ἀνθρωπίνῃ διὰ τὸν Κύριον, μετὰ πάσης εὐλαβείας ὑποκλινομένη τοῖς ἐπισκόποις καὶ τοῖς ἁγίοις, σέβουσα τὸ πρεσβυτέριον, τιμῶσα τὸν κλῆρον, αἰδουμένη τὴν ἄσκησιν... τοὺς πάντας ἔλεοῦσα, τοὺς πενομένους ἀφειδῶς οἰκτείρουσα, πολλὰς τε τῶν ἀπίστων κατηχήσασα γυναῖκας καὶ τὰ πρὸς τὴν ζωὴν ἐπικουρήσασα, ἀείμνηστον χρηστότητος ὄνομα διὰ παντός τοῦ βίου κατηλέησεν".

Στὴν πορεία τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔπαψαν οἱ γυναῖκες νὰ ἐργάζονται στό χῶρο Της, σὲ ἔργα τόσο φιλανθρωπικά καὶ προνοίας γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο, ὅσο καὶ στὰ ἔργα τῆς ἱεραποστολῆς καὶ παρουσίας τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος στόν κόσμο. Οἱ ἅγιες μορφές τῆς Φοίβης, τῆς Μακρίνας, τῆς Αἰκατερίνης τῆς σοφῆς, τῆς Νίνας στὴ Γεωργία, τῆς Ὀλγας στὴ Ρωσία, τῆς Φιλοθέης τῆς Ἀθηναίας, πολλὰ ἔχουν νὰ μᾶς ποῦν, νὰ μᾶς διδάξουν καὶ νὰ μᾶς ἐμπνεύσουν γιὰ τὴν στέρεη οἰκοδόμησι ἐνός ὑγιοῦς εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἐχει λεχθεῖ ἄλλωστε καὶ εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ γυναῖκες εἶναι σὲ θέση νὰ κάνουν καλύτερους τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ἱκανές νὰ φέρουν στὴ γῆ περισσότερη κατανόηση, δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη. Χρέος, ἐπομένως, κάθε γυναίκα εἶναι νὰ συνειδητοποιήσει τὸν πλούσιο ψυχικὸ της κόσμον καὶ νὰ θέσει τὰ φυσικά της αὐτὰ προσόντα στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀποστολῆς της στόν σύγχρονον κόσμον, εἴτε στὴν Εὐρώπῃ εἴτε ἀλλοῦ.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν μένει σὲ μία ἄψυχη ψευδοσυντήρηση, σὲ μία νεκρὴ τυπολογία, μακρὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς κοινωνίας καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ κόσμου. Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι οὔτε κούφιος μοντερνισμὸς, ἀκολουθώντας δουρικὰ τὰ ποικίλα ὑλιστικὰ συνθήματα τῆς ἐποχῆς, οὔτε βέβαια καὶ ξηρὰ παρελθοντολογία. Ἡ Ὁρθοδοξία, ζῶσα καὶ δυναμικὴ, παροῦσα καὶ ἀνανεωτικὴ βαδίζει τὴν ὁδὸ τῆς διακρίσεως, τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀγάπης. Εἶναι φῶς καὶ ἄλλας στὴν κοινωνία. Σκοπὸς της εἶναι νὰ ρίξει τὸ φῶς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ στὴν καθημερινὴ ἐπικαιρότητα καὶ νὰ πραγματοποιήσει τὴν ἀνάκληση ἀπὸ τὴν ἔκπτωση καὶ τὴν ἐπὶ ἀνοδο στὴν οἰκείωση τοῦ Θεοῦ.

Εἰδικότερα, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μελετᾷ μετὰ πολὺ ἐνδιαφέρον ὅλα τὰ θέματα πού ἀφοροῦν τῇ σύγχρονῃ

γυναίκα και καταβάλλει γενναίες προσπάθειες, αφ' ενός μὲν γιὰ τὴν προώθηση τῶν θετικῶν στοιχείων, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιὰ τὴν καταπολέμηση καὶ ἐκρίζωση τῶν ἀρνητικῶν. Πολύ σημαντικό εἶναι νά βοηθηθεῖ ἡ σύγχρονη γυναίκα στήν ἐκπλήρωση τοῦ μητρικοῦ τῆς ρόλου, νά ἐνισχυθεῖ στήν καθόλου ἐκπαίδευσή της, νά προστατευθεῖ στοὺς χώρους ἐργασίας της, νά τῆς δοθεῖ ἡ δυνατότητα περαιτέρω ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐλευθέρου χρόνου της, νά βοηθηθεῖ στήν τρίτη ἡλικία της κ.ἄ. Ἀπό τὴν ἄλλη μεριά πρέπει νά σταματήσει ἐπιτέλους ἡ ὑποβάθμιση τοῦ προσώπου τῆς γυναίκας, ἡ ἐμπορική ἐκμετάλλευση τοῦ γυναικείου σώματος καὶ νά προστατευθοῦν ἀπολύτως οἱ ἄπορες, οἱ ἀνεργες, οἱ ἄστεγες, οἱ κοινωνικά ἀποκλεισμένες, οἱ βιασμένες καὶ κακοποιημένες γυναῖκες, οἱ ἄγαμες μητέρες, οἱ ἐγκαταλελειμμένες. Ἡ ζεστή ἀγκαλιά τῆς Ἐκκλησίας πάντοτε θά ἀποτελεῖ τὸ ἀσφαλές καταφύγιο γιὰ κάθε μιά τέτοια περίπτωση.